

Ši diena VIEŠPATIES duota, tad linksminkimės ir džiūgaukime! /Ps 118,24/

2017 m. balandis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 4 (176)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X (internete ISSN 2424-4341)

Tūkstantmetis alyvmedis Getsemanės sode, Jeruzalė

PALMIŲ SEKMADIENIS

Prisiartinęs prie Jeruzalės pro Betfagę ir Betaniją, ties Alyvų kalnu, Jėzus pasiuntė du savo mokinius, tardamas: Eikite į kaimą, kurį matote, ir vos įžengę į jį, rasite pririštą asilaitį, kuriuo dar niekas iš žmonių nėra jojęs. Atriškite jį ir atveskite. Jeigu kas nors paklaustų: „Ką čia darote?“ atsakykite: Jo reikia Viešpačiui; jis netrukus jį sugrąžins“. Nuėję juodu rado pakelėje asilaitį, pririštą prie vartų, ir atrišo jį. Kai kurie iš ten stovinčių klausė: Ką jūs darote, kam tą asilaitį atrišate?

O jie atsakė, kaip Jėzus buvo jiems liepęs, ir tie leido jį vestis. Jie atveda asilaitį pas Jėzų, apdengia jį savo apsiaustais, ir Jėzus užsėda ant jo. Daugybė žmonių tiesė ant kelio savo drabužius, kiti klojo žalias šakeles, nukirstas laukuose. Priekyje ir iš paskos einantys šaukė: Osana! Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu! Šlovė besitartinčiai mūsų tėvo Dovydo karalystei! Osana aukštybėse! Taip Jėzus įžengė į Jeruzalę ir į šventyklą. Viską apžiūrėjęs, kadangi buvo jau vakaro valanda, jis su Dvylika išėjo į Betaniją (Mk 11,1-11).

Galima sakyti, kad Verbų sekmadienis tuo pačiu buvo ir aukščiausias Jėzaus tarnystės taškas, ir didžiausių nesusipratimų laikas. Aukščiausiu tašku ši diena tapo todėl, kad į Jeruzalę įžengiantį Jėzų minios žmonių pasitiko kaip kilmingą Karalių. Tačiau tai buvo ir didžiausias su Juo susijęs nesusipratimas, nes tos pačios minios, džiaugsmingai sveikinusios Jėzų, taip elgėsi tik dėlto, jog manė Jį išlaisvinsiant juos iš Romos imperijos priespaudos. Jėzui to nepadarius, jie taip nusivylė, kad dar tą pačią savaitę Jį nukryžiuvo. Taigi, Jėzaus tarnystėje Verbų sekmadienis tapo didžiųjų prieštaravimų diena. Kyla klausimas: kodėl gi Jis leido vi-

sam tam įvykti? Kodėl sužadinęs jų lūkesčius vėliau juos nuvylė? Ką Jėzus tuo tikėjosi pasiekti?

Iki Jėzaus nukryžiuavimo buvo likusi maždaug savaitė. Tai buvo Jo žemiško gyvenimo tikslas – numirti ant kryžiaus už mūsų nuodėmes. Dėl šios priežasties Jis sąmoningai keliavo į Jeruzalę, kur visa tai turėjo nutikti. Jeruzalę, kaip vietą, kurioje už nuodėmingą žmoniją būtų paaukotas teisus žmogus, kurį Dievas pasirinko dar gerokai anksčiau. Tai Jis demonstravo du tūkstančius metų iki Jėzaus atėjimo rodydamas aiškius ženklus. Abraomas, visų tikinčiųjų tėvas (Rom 4,11–12), savo sūnų Izaoką ketino paaukoti ant to paties kalno, ant kurio buvo pastatyta Jeruzalė (Pr 22 sk.). Tai padaryti jam buvo nurodęs Dievas, taip norėdamas išmėginti Abraomo tikėjimą. Ir kai Abraomas įrodė, kad buvo pasirengęs viskam, ko Dievas iš jo reikalavo, Dievas įsikišo, aukai parūpindamas aviną. Šitaip Jis parodė, kad ateis diena, kai kitas Avinėlis taps tobula auka už nuodėmę. Nuo to laiko šis kalnas, ant kurio Abromas aukojo Dievo parūpintą aviną ir ant kurio vėliau buvo pastatytas Jeruzalės miestas, buvo vadinamas Viešpaties kalnu. Pradžios knygos 22 skyriaus 14 eilutėje skaitome, kad *Viešpaties kalne bus parūpinta*.

Praėjus tūkstančiui metų, karalius Dovydas nupirko ant to paties kalno esantį žemės sklypą ir paskyrė jį šventyklos statybai (2 Sam 24,24; 2 Met 3,1). Taip, prieš tūkstantį metų iki Jėzui ateinant, ši vieta buvo paskirta kasdienėms aukoms už Dievo tautos nuodėmes. Dabar Jėzus keliavo ten pat, kad taptų galutine auka už savosios tautos nuodėmes (Hbr 10,10).

Jeruzalę Jėzus pasiekė iš rytų. Keliaudamas jos link, Jis kirto Betanijos kaimą, nuo miesto nutolusį apie du kilometrus. Neseniai tame pat kaime Jis buvo prikėlęs iš numirusių jaunuolį, vardu Lozorius (Jn 11,43–44). Dėl šios priežasties, kaip užrašyta Evangelijoje pagal Joną, Jeruzalėje Jėzų pasitikusi minia buvo sudaryta iš minėto prisikėlimo liudininkų: *Taigi dabar liudijo apie jį minia, buvusi su juo, kai jis pašaukė Lozorijų iš kapo ir prikėlė iš numiru-*

sių. Žmonės todėl ir išėjo jo pasitikti, kad buvo girdėję jį padariusį tą ženklą (Jono 12, 17–18).

Kitas kaimelis, kuriame Jėzus apsilankė prieš pat įžengdamas į Jeruzalę, pavadinimu Betfagė, buvo pastatytas ant Alyvų kalno, alyvmedžių sodo, kuris ir šiandien tebėra toje vietoje. Šis kaimas, iškilęs virš miesto, – tai ta vieta, nuo kurios šventykla buvo matoma visoje savo didybėje. Karalius Erodas ją pavertė vienu gražiausių statinių visoje karalystėje (Lk 21,5), tačiau šventykla iš maldos namų buvo paversta prekybos ir politinio gyvenimo vieta. Vėliau, jau atvykęs į Jeruzalę, Jėzus susisuks rimbą ir visus šiuos prekeivius iš jos išvays (Mk 11,15).

Betfagė greičiausiai buvo ta gyvenvietė, apie kurią parašyta: *Jėzus pasiuntė du savo mokinius, tardamas: „Eikite į kaimą, kurį matote, ir vos įžengę į jį, rasite pririštą asilaitį, kuriuo dar niekas iš žmonių nėra jojęs. Atriškite jį ir atveskite. Jeigu kas nors paklaustų: „Ką čia darote?“ atsakykite: „Jo reikia Viešpačiui; jis netrukus jį sugrąžins.“ Nuėję juodu rado pakeleje asilaitį, pririštą prie vartų, ir atrišo jį. Kai kurie iš ten stovinčių klausė: „Ką jūs darote, kam tą asilaitį atrišate?“ O jie atsakė, kaip Jėzus buvo jiems liepęs, ir tie leido jį vestis.*

Iš pirmo žvilgsnio ši istorijos dalis atrodo keistai. Juk Evangelijoje pagal Morkų turėtų būti aprašomas Jėzaus kelias į Jeruzalę ir Jo mirtis – auka už mūsų nuodėmes. Nepaisant to, Morkus nukrypsta nuo pagrindinės istorijos mums pasakodamas apie asilą, ant kurio Jėzus jojo, ir pradėdamas nuo to, kaip tas gyvulys buvo gautas. Ne tik tai – jis taip pat atskleidžia neįprastą informaciją apie asilą: ant šio niekas iki tol nebuvo sėdėjęs. Be to, mokiniai asilą skolinosi. Ar neatrodo keista, kad šioje Evangelijoje, pasakojimui artėjant prie kryžiaus, mūsų dėmesys nukreipiamas į šalutinę istoriją apie asilą?

Tačiau iš tikrųjų vyksta kai kas kito. Kartais tam, kad aiškiai suprastume, kas pasakojama vienoje Evangelijoje, turime pažvelgti į kitose trijose Evangelijose užrašytus analogiškus pasakojimus. Argi ne todėl turime keturias Evangelijas? Ta pati

istorija, papasakota keturių skirtingų liudytojų, kiekvienam jų pabrėžiant vis kitus jos aspektus, bet kurio teismo salėje būtų laikoma nenuginčijamu įrodymu, patvirtinančiu, jog liudytojais sako tiesą.

Taigi, pažvelgę į tą patį pasakojimą, užrašytą Evangelijoje pagal Matą, matome, jog *tai įvyko, kad išsipildytų pranašo žodžiai: Pasakykite Siono dukteriai: štai atkeliauja tavo karalius. Jis romus, jis joja ant asilės, lydimas asilaitio, nešulinio gyvulio jauniklio* (Mt 21,4–5). Čia tiesiogiai cituojama Zacharijo pranašystės 9 skyriaus 9-oji eilutė, o tai rodo, kad net menkiausios pranašysčių apie Jėzų dalys atitinka tai, ką šiandien žinome apie Jo gyvenimą. Galime nedvejodami pasitikėti, kad tai, kas Biblijoje rašoma apie Jėzų, yra visiškai teisinga ir patikima.

Tiesa, esama dar vienos priežasties, kodėl skaitome apie šį asilą. Istoriai teigia, kad *senovės Artimuosiuose Rytuose valdovai arkliais jodavo vykdamiesi į karą, o asilus – keliaudami taikiai*. Pirmosios karalių knygos 1 skyriaus 33 eilutėje minima, kad savo karūnavimo dieną Saliamonas jojo ant asilo. Jėzus į Jeruzalę atvyksta pranešti pasauliui, kad Jis yra karalių Karalius, tačiau šią žinią neša ne pasibalnojęs karo žirgą, bet taikiai jodamas ant asilo.

Minia, savo ruožtu, šaukia: *Osana! Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu! Šlovė besiantinančiai mūsų tėvo Dovydo karalystei! Osana aukštybėse!* Jie trykšta džiaugsmu, džiūgaudami, kad Karalius Jėzus pagaliau atvyko. Dėl šios priežasties jie pradeda šūkauti psalmių ištraukas, psalmių, kurios daug anksčiau buvo dainuojamos karaliams Dovydui ir Saliamonui, prieš tūkstantį metų įtvirtinusiems galingą ir įtakingą karalystę, kurioje vyravo taika. Nuo to laiko Izraelis išgyveno ilgą ir slepiančią nuosmukio laikotarpį ir dabar tebuvo nedidelė provincija Romos imperijoje – vienoje didžiausių visų laikų pasaulio imperijų. Visgi dabar žmonės turėjo viltį – viltį, kad Izraelio tautai bus sugrąžinta jos prarasta didybė.

Galbūt jums, kaip lietuviams, geriau nei man suprantama tai, ką galvojo žydai. Aš užaugau mažoje

šalyje, niekada nebuvusioje imperija, bet jūs esate gyventojai šalies, praeityje priklausiusios stipriausiai karinei, ekonominei ir politinei sąjungai visoje Europoje. Abiejų Tautų Respublika gyvavo 1569–1795 metais. Savo galios ir įtakos viršūnėje XVII amžiuje ATR buvo daugiau nei milijono kvadratinų kilometrų dydžio ir turėjo 11 milijonų gyventojų multietninę populiaciją. Tokia praeitimi ištis galima didžiuotis.

Tačiau, galbūt, Lietuvai šiandien nebesant tokiai galingai, užimant mažesnę teritoriją ir turint mažiau gyventojų, tokia praeitis sukelia ilgėsį. *Jei tik vėl būtume tokie įtakingi ir galingi, galėtumėte sakyti: Baltarusija nedrįstų statyti Astravo atominės elektrinės taip arti mūsų sienos. O ir visa likusi Europa tuomet mus girdėtų ir atsižvelgtų į mūsų susirūpinimą.*

Dabar įsivaizduokite, kad atsiranda lyderis, kuris ne tik žada sugrąžinti Lietuvai didybę, bet ir pakartotinai demonstruoja, jog yra pajėgus tai padaryti. Jis nėra paprastas politikas. Jis kalba tiesą ir netgi daro stebuklus. Galbūt jis ištis yra tas, kuris sugrąžins Lietuvai prarastą šlovę. Ar ši iliustracija padeda suprasti, ką tuo istorijos momentu apie Jėzų galvojo žydai?

Per paskutinius kelis šimtmečius žydų tautoje vis iškildavo tų, kurie save vadino mesijais. Tačiau šis buvo kitoks. Jis ėjo vandens paviršiumi, pamaitino tūkstantines minias, gydė nepagydomas ligas, net prikeldavo žmones iš numirusių. Negi nepajėgs Jis atkurti karaliaus Dovydo ir karaliaus Saliamono laikų Izraelio? Išmintimi Jis tikrai prilygo karaliui Saliamonui, o drąsa – karaliui Dovydui. Net ir Jo vardas – Jėzus – buvo tinkamas tokiam vaidmeniui. *Dievas gelbėja* – koks nuostabus būsimas Izraelio karaliaus vardas.

Ar jums nekiltų noras panašiomis aplinkybėmis elgtis taip, kaip elgėsi žydai? Argi neprisijungtumėte prie tų, kurie džiaugsmingai sveikino Jėzų? Galų gale, juk Jis nedarė nieko, kad juos sustabdytų. Argi tai nereikia Jo pritarimo minios veiksmams? Kas dar paskatintų Jėzų, įžengiant į Jeruzalę, leisti būti pasveikintam tokiu būdu? Ar bega-

li Jo atvykimas į Jeruzalę turėti kitą tikslą, kaip tik pranešti, kad Taikos Karalius sugrįžo atstatyti Izraelio karalystės?

Jau išsiaiškinome, kad į Jeruzalę Jėzus keliavo tam, jog taptų teisiuoju, Dievo pasirinktoje vietoje paaukotų už žmonijos nuodėmes. Minėjome du įvykius, patvirtinančius, kad šią vietą pasirinko Dievas. Pirmojo atveju Dievas nurodė Abraomui paaukoti savo sūnų Izaoką tik tam, kad, atėjus laikui, Abraomas pamatytų Dievą šiam tikslui iš anksto paruošus pakaitinę auką. Šiuo įvykiu Dievas mums rodo, kad Jis parūpins aukojimui reikalingą aviną. Kadangi patys nesame pajėgūs išpirkti savo nuodėmes, Dievas siunčia tam tinkamą auką. Ant Viešpaties kalno šia auka tapo Jėzus.

Vėliau ant to paties kalno įvyko antras svarbus įvykis. Jame dalyvavo karalius Dovydas – karaliaus Jėzaus pirmtakas, todėl pažvelkime į tai atidžiau. Dovydas buvo antrasis Izraelio karalius. Jis buvo ištikimas Viešpačiui ir tapo pavyzdžiu visiems po jo šalį valdžiusiems karaliams (1 Kar 11,38).

Tačiau karalius Dovydas, kaip ir mes, buvo nusidėjęs. Antrojoje Samuelio knygoje, 24 skyriuje skaitome apie vieną didžiausių jo nuodėmių. Iš pradžių neatrodo, kad tai būtų nuodėmė – Dovydas viso labo nurodė atlikti gyventojų surašymą, norėdamas sužinoti savo žmonių skaičių. Vis dėlto, jo ketinimai neapsiribojo vien tik noru suskaičiuoti Izraelio gyventojus. Koks buvo surašymo tikslas? Tokiu būdu karalius norėjo išsiaiškinti vieną dalyką: kokio dydžio armiją jis galėjo suburti. Šiuo atveju paaiškėjo, kad iš viso būta 1,3 milijono 20–50 metų amžiaus vyrų, pajėgių bet kuriuo metu keliauti į karą (2 Sam 24,9).

Kuo nuodėminga tokia informacija? Nuodėmė slypėjo tame, kad Dovydas karui ruošėsi remdamasis tuo, ką matė – dideliu turimų karių skaičiumi – užuot kliojęs tuo, kas buvo neregima – Dievu, kuris pažadėjo kautis už Dovydą ir saugoti Izraelio tautą nuo jos priešų. Šis principas įtvirtintas dar prieš daugelį metų, kai Mozė kreipėsi į izraelitus prieš jiems užkariaujant Izraelio

žemę: *VIEŠPATS, jūsų Dievas, eina pirma jūsų, Jis pats kovos už jus, kaip matėte Jį darant dėl jūsų Egipte ir dykumoje (Įst 1,30).* Izraeliui niekada nereikėjo surašymo, nes jų pusėje buvo Dievas.

Mums tai – svarbi pamoka. Kaip ir Dovydas, susiduriame su ta pačia problema.

Sveikintinas yra noras gyvenime sunkiai dirbti ir pasiruošti ateityje laukiantiems sunkumams.

Patogu banko sąskaitoje turėti daug pinigų arba turėti namą ar gerai apmokamą darbą. Tačiau, galiausiai, tereikia akimirkščio, kad viskas, ką turime, būtų iš mūsų atimta. Vienintelis dalykas, kuriuo galime visiškai pasikliauti – tai Dievas. Tiesa, čia susiduriame su problema. Pinigus, namą ar save tam tikroje pareigoje matyti galime, tačiau Dievas yra nematomas. Taigi, visais matomais dalykais esame linkę apsidrausti tuo atveju, jei Dievas mus vis tik pavestų. Dėl šios pačios priežasties karaliui Dovydui reikėjo gyventojų surašymo. Nepaisant daugybės kartų, kai Dievas juo pasirūpino ir saugojo jį mūšio lauke, Dovydas juo nepasitikėjo.

Dievas yra teisingas. Jis mus myli, bet mums nepataikauja ir neleidžia sąmoningai prieš Jį nusidėti.

Todėl Antrojoje Samuelio knygoje, 24 skyriuje, Jis kreipėsi į karalių Dovydą: *„Būdą, kuriuo būsi baudžiamas, gali rinktis iš trijų. Rinkis bausmę, kuri tau yra priimtinausia. Gali rinktis (i) trejus metus Izraelio žemėje truksiantį badą, dėl kurio tapsi patrauklus ir pažeidžiamas savo priešams. Tuomet tau teks išmukti pasitikėti manimi. (ii) Antra, gali rinktis tris mėnesius, per kuriuos tavo priešai sėkmingai puls tavo šalį. Taip išmoksi, kad net stipriausia armija tavęs neapsaugos, jei Viešpats patrauks savo apsaugą. (iii) Ir trečia, gali rinktis trijų dienų periodą, kurio metu tavo tautą kamuos mirtina liga. Tada suprasi, koks siaubingas gali būti tiesioginis Dievo atpildas už nuodėmę.*

Dovydas įvertino šiuos tris pa-

sirinkimus. Jis galvojo: *Nepakelčiau trijų bado metų, nes per juos užsitraukčiau savo žmonių pyktį. Man nepakeliama ir trys pralaimėjimo mėnesiai, nes mano priešai iš manęs šaipysis. Blika rinktis tris dienas traukiantį Dievo pyktį. Juk Dievas gailėstingas, tad galbūt bausmė nebus tokia žiauri.*

Visgi teisingas Dievo pyktis yra daug stipresnis už žmonių įniršį ir neapykantą. Per tris dienas nuo Dievo siųstos mirtinos ligos mirė 70 000 žmonių. Per tas tris dienas Dovydas prarado 5 % savo armijos. Staiga Dovydas suprato, kad jo pasirinkimas buvo kvailas. Jis manė Dievą esant *mielą senolį*, nekreipsiantį dėmesio į jo nuodėmę, ir nelaikė Jo teisingu teisėju.

Ir tuomet Dovydas suprato, koks buvo kvailas. Užuoat leidęs kentėti savo tautai, bausmę jis turėjo prisiminti pats. Iki šiol Dovydas tesirūpino savo paties, kaip karaliaus, valdžia, savo, kaip tautos aprūpintojo ir saugotojo, reputacija, visiškai nekreipdamas dėmesio į savo, kaip nusidėjėlio, kvailumą. Tik tuomet, kai žuvo 70 000 žmonių, *pamatęs žmones naikinantį angelą, Dovydas tarė VIEŠPACIUI: „Aš vienas kaltas, aš vienas nedorai pasielgiau! O ką padarė šios avys? Maldauju, kad kristų Tavo ranka ant manęs ir mano tėvo namų* (2 Samuelio 24, 17). Tik tada Dovydas išpažino savo nuodėmę, pripažindamas, jog jis pats nusipelnė bausmės.

Tuomet įsikišo Dievas. Jis patraukė savo baudžiančią ranką nuo Dovydo ir jam atleido už jo nuodėmę. Atsakydamas į Dievo gailėstingumą, Dovydas nupirko žemės sklypą, kuriame Dievo angelas sustabdė Izraeliui siųstą mirtiną ligą. Tas sklypas netrukus tapo vieta, kurioje buvo pastatyta Jeruzalės šventykla. Ateinančius tūkstantį metų kasdieną atnašaujamos aukos žmonėms priminė, kad *jeigu išpažįstame savo nuodėmes, Jis ištikimas ir teisingas, kad atleistų mums nuodėmes ir apvalytų mus nuo visų nedorybių.* (1 Jn 1,9).

Tačiau kas įgalina Dievą suteikti ne tik vienkartinį, bet amžiną nuodėmių atleidimą? Štai kam Jėzus buvo siųstas ant to paties kalno, ant kurio Abraomui buvo duota pakaitinė auka, išgelbėjusi Izaoko gyvybę, ir Dievo teismo kalavijas buvo patrauktas nuo Dovydo. Jėzus atėjo ten, kur Jis *vieną kartą numirė už nuodėmes, teisusis už neteisiuosius, kad mus nuvestų pas Dievą, beje, kūnu numarintas, o Dvasia atgaivintas* (1 Pt 3,18).

Vis dėlto, Jėzui įžengiant į Jeruzalę, žmonės negalvojo apie šią auką, apsaugosiančią žmoniją nuo Dievo teismo. Vietoj to, kaip ir karalius Dovydas, jie buvo susirūpinę savo pačių lūkesčiais ir troškimais Izraelio tautai – kad ši taptų laisva nuo romėnų priespaudos. Ir kai Jėzus nepateisino jų vilčių ir troškimų,

jie netruko atsigręžti prieš Jį ir, nukryžiuodami ant kryžiaus, Jį atmesti.

Taigi, Verbų sekmadienį Jėzui atvykus į Jeruzalę su vienu tikslu, miesto žmonės Jam turėjo kitą tikslą. Kodėl Jis jų nesustabdė? Nes norėjo mums aiškiai parodyti, kad, mėgindami Dievą panaudoti saviems planams ir tikslams, visuomet liksime nusivylę.

Man nėra žinomi didžiausi jūsų troškimai. Galbūt norite lengvos pensijos ir geros sveikatos. O galbūt trokštate gero darbo. Arba visaverčių asmeninių santykių. O gal tiesiog norite ramybės ir poilsio. Šių dalykų melsti – ne nuodėmė, tačiau atminkite, kad jie negali pakeisti Jėzaus. Jis vienintelis gali sutaisyti su Dievu. Tam Jis atėjo į žemę ir numirė ant kryžiaus. Kitą sekmadienį būtent tai ir minėsime.

Velykos – tai metas, kai liūdime dėl mirtį nešančių mūsų nuodėmių ir džiaugiamės gyvenimu, kurį tik Jėzus gali duoti.

Šiandien, besiruošdami Velykoms, prisiminkime, jog toji Prisikėlimo diena minima ne todėl, kad duoda mums regimų dalykų, bet dėl to, kad per ją gauname nematomą amžinąjį gyvenimą. Tai pagrindinis ir svarbiausias Velykų sekmadienio palaiminimas. Amen.

Kun. Frank van Dalen

Getsemanės sodo alyvmedžiai

Getsemanės sode Jeruzalėje augantys alyvmedžiai yra iš seniausių laikų. Šiuos medžius tyrusi Italijos Nacionalinio Tyrimų Centro ekspertų grupė nustatė, kad kai kurie sode augantys alyvmedžiai yra iš Kristaus laikų. Getsemanės sode auga iš viso aštuoni alyvmedžiai. Italų mokslininkai nustatė, kad visi aštuoni medžiai yra sveiki. Bėgant amžiams jų neužkrėtė nei virusiniai, nei bakteriniai kenkėjai. Trijų alyvmedžių kamienai yra devynių šimtų metų senumo, tačiau šaknys kur kas senesnės.

Getsemanės sodas yra labai mėgstamas ir Šventosios Žemės maldininkų nuolat lankomas. Pagal tradiciją, šis sodas yra viena iš svarbiausių Kristaus kančios vietų, jame Kristus meldėsi po Paskutinės Vakarienės, eidamas mirti ant Kryžiaus. Pirmasis žinomas liudijimas apie Getsemanės sodo alyvmedžius yra seniausiam žinomame piligrimystės į Jeruzalę pasakojime iš ketvirtąjo amžiaus, kurį užrašė prancūzas keliauninkas.

Parengta pagal www.bernardinai.lt

ASMENINĖ REFORMACIJA

Šiais, 2017-aisiais metais švenčiame Reformacijos 500-ųjų metų jubiliejų. Tai labai svarbaus istorinio proceso jubiliejus. Domėdamiesi šia tema, dažnokai nustembame, kad taip mažai žinome apie tai. Gilinamės į evangelinių Bažnyčių pradžią, jų teologiją ir suvokiame, jog Reformacijos judėjimas vienaip ar kitaip įtakuoja Europos ir kitų kontinentų istoriją.

Derėtų pripažinti, kad mums visiems nesvetimas noras kitų akyse pasirodyti geriau. Mes imame didžiuotis Reformacija ar kokia kita herojiška istorija. Net ir tikėjimo veiksmuose neretai pasitaiko pasididžiavimo ir žmogiškos veidmainystės, noro padaryti įspūdį aplinkiniams. Jėzus smerkė veidmainius, kurie eina melstis į aikštes, kad būtų žmonių pastebėti ir giriami dėl jų išskirtinio pamaldumo (Mt 6,5-6). Taip pat Jėzus įvardijo ir tuos, kurie giriasi duodami išmaldą (Mt 6,2-4), o pasninkaudami perkreipia veidus, kad žmonės matytų juos kenčiančius (Mt 6,16-18).

Dievui svarbu ne išoriniai – parodomieji – dalykai, kuriais galime didžiuotis prieš kitus, bet tai, kiek asmeniškai keičiamės, reformuojamės. Svarbu, kokia yra mūsų tikėjimo esmė. Jėzus sako: *Venkite daryti savo teisumo darbus žmonių*

akyse, kad būtumėte jų matomi, antraip negausite užmokesčio iš savo Tėvo danguje (Mt 6,1). *Kur ateina išdidumas, ten ateina ir gėda, o kur nuolankumas, ten išmintis* (Pat 11,2). Taip pat yra ir šeimos, ir bažnyčios gyvenime – ten, kur įsivyrąja pasipūtėliškos nuostatos, vėliau ateina gėda ir žlugimas.

Tačiau krikščioniui Reformacijos istorija reikia būtinai domėtis, nes tai – ne tik žmonių, bet ir Dievo pėdsakas. Reikia nuolankiai mokytis išminties iš istorijos. Suvokta istorija (laikas) nustoja būti tik praeitimi, bet įgyja tiesioginį ryšį su dabartimi ir ateitimi.

Laikas yra labai paslaptinga kategorija. Vienu atveju laikas yra tai, kas žymi žemės judėjimą aplinkui Saulę. Mes tą laiką skirstome metais, mėnesiais, paromis, valandomis. Net vieną sekundę galime dalinti iki begalybės.

Kitu atveju laiką suvokiame istoriškai, mokomės suvokti ir interpretuoti įvykius, pavyzdžiui, savo giminės, šalies, Reformacijos istoriją.

Trečiu atveju pradedame suvokti, jog pasaulio laikas ir asmeninis dvasinis laikas yra skirtingi dalykai. Ilgas gyvenimas, mokslai, saviugda neturi aiškaus ryšio su mūsų dvasiniu – maldos laiku. Prabėgę gyvenimo dešimtmečiai nebūtinai reiškia, kad žmogus gyveno ir dvasiniame laike. Žmogaus gyvenime yra visokių laikų, bet svarbiausias yra dvasinis laikas. Dvasinis laikas žymi vidinę žmogaus augimą. Dvasinis laikas pažymi gyvenime pačią svarbiausiąją – vidinę – asmens reformaciją.

Atsimindami ir pagerbdami Reformacijos 500 metų jubiliejų, nepamirškime savo dvasinio laiko – asmeninės reformacijos.

Kun. Tomas Šernas

Laisvės Vartai

Pasaulinė Reformacijos paroda

Reformacija reiškia ateities formavimą. Vitenbergo senamiesčio krantinėse demonstruojami septyni Laisvės Vartai ir su jais susiję temos leidžia pažvelgti į ateitį: *Dvasingumas; Jaunimas; Taika; Teisingumas ir pasaulio integralumas; Globalizacija – vienas pasaulis; Kultūra; Ekumenizmas ir religija.*

Renginyje **Reformacijos vasara 2017** (*Reformation Summer 2017*) Bažnyčios iš viso pasaulio bei tarptautinės institucijos, organizacijos,

iniciatyvos ir daugelis kultūros veikėjų pateiks savo požiūrį į Reformaciją. Be to, vasarą, nuo gegužės 20-tosios iki rugsėjo 10-os, ant didelių ir mažų scenų visame mieste bus pasiūlyta išsami programa; ant parkų ir palapinėse lankytojai kviečiami dalyvauti diskusijose, debatuose ir daugelyje kitų renginių.

Pasaulinė Reformacijos paroda siūlo, kaip niekad anksčiau, nuostabią, informatyvią (daugelio formatų bei spalvų, idėjų bei garsų, vietų bei

stilių dėka) ir įvairiapusišką kasdienę programą: patirkite ateitį šiandien ten, kur pasaulis prieš 500 metų buvo pakeistas visam laikui.

Iš anglų išvertė dr. Povilas Jašinskas
Iš <https://r2017.org/en/world-reformation-exhibition/>

Lietuvos ir Lenkijos Reformatų Bažnyčių kūrėjas superintendentas kun. JONAS LASKIS /1499-1560/

Jonas Laskis /Johannes a Lasco, lenkiškai – Jan Łaski/ buvo vienos įtakingiausių
Lenkijos giminių atžala, kurių herbas – Korab

Jonas Laskis gimė 1499 metais Lasko miestelyje, Lenkijoje. Jo tėvai – Jaroslav Laski ir Susanna Bąk, o dėdė – bendravardis Jan Laski – buvo Gniezno arkivyskupas, Lenkijos Primas, Karūnos didysis kancleris.

Dėdė pasirūpino, kad Jonas Laskis gautų geriausią išsilavinimą, kokį tik galėjo jam suteikti gimtasis kraštas. Jis aplankė Vokietiją, Prancūziją, Italiją ir Nyderlandus, jo žodžiais, kad papildytų ir praplėstų savo studijas. Dėdės Jano Laskio rekomenduotas mokėsi seniausiam katalikiškame Liuvono universitete (dab. Belgija). Po trumpų studijų jame, kur, jo žodžiais tarant, dėl scholastinio mokslo net oras pasirodė slogus, Laskis patraukė į Šveicariją, atvyko į Ciurichą. Ten jaunas lenkas sutiko reformatorių Ulrichą Cvinglį, kurio patarimu ėmė gilintis į Šventąjį Raštą ir iš *tamsos kelio pasuko į didžiąją šviesą*, jį visiškai užvaldžiusią.

Iš Ciuricho Laskis atvyko į Bazelį ir prisistatė Erazmui Roterdamičiui. Didysis mokytojas nebuvo greitas girti, bet jaunas lenkas jį nustebino žiniomis, išsilavinimu, geromis manieromis. Laiške draugams Erazmas rašė, kad per visą savo gyvenimą nebuvo sutikęs iškilesnio genijaus, žmogaus tokios

aukštos kultūros, išsilavinimo. Laskis savo ruožtu buvo sužavėtas Erazmu. Po Erazmo Roterdamičio stogu pragyveno apie metus (1525), buvo įsigijęs didžiulę biblioteką, kurią išvykdamas paliko naudotis mokytojui. Bazelyje Laskis susipažino ir susidraugavo su Ekolampadijumi (Jocunes Oecolamyadius, 1482–1531) ir Konradu Pelikanu (Pellicanus, 1478–1556), kurie jį paskatino studijuoti Šventraštį hebrajų – originalo – kalba.

Jo dėdė Janas Laskis, sužinojęs, kad brolvaikis papuolė į *blogą kompaniją*, susigrąžino jį į Lenkiją. Su didžiuliu skausmu paliko Janas Laskis Bazelio draugus ir sugrįžo į gimtinę, širdimi vis labiau toldamas nuo Romos Bažnyčios, nors kol kas galutinai ryšių nenutraukė, protu tikrino Katalikų Bažnyčios doktrinas. Dėdė pareikalavo, kad jis duotų priesaiką ir taip apsivalytų nuo Šveicarijoje jį *apkibusių* erezijų. J. Laskis sutiko. Tą patvirtinantis dokumentas datuotas 1526 metais. Jame Jonas Laskis pasižadėjo laikytis Romos apaštališkosios bažnyčios doktrinos, pripažinti vyskupų ir popiežiaus autoritetą. Tai buvo jo pirmas žingsnis sekti giminės tradicija ir pasiekti vyskupo kepurę. Bažnyčios hierarchai buvo priversti jį pripažinti. Tačiau artimas bendravimas su klerikalais vis labiau

atskleidė popiežiaus, Bažnyčios viršūnių korupciją ir radikalios Bažnyčios reformos būtinumą. Laskis toliau gilinosi į Bibliją, atnaujino suširašinėjimą su šveicarų reformatoriais. Tuo metu jam buvo pasiūlytos dviejų vyskupysčių mitros: Wesprimo Vengrijoje, ir Kujavijos Lenkijoje. Pastaroji vyskupystė galėjo atidaryti jam kelią į Lenkijos Primo (arkivyskupo) vietą. Iškilo dilema, ar pasirinkti dviejų karalių jam siūlomas auksines regalijas, ar Evangeliją su jos praradimais ir skausmais. *Dievo malonė*, – rašė jis Pelikanui (šveicarų reformatoriui) – *sugrąžino mano AŠ*. Jis, drąsiai ir nuoširdžiai išpažindamas savo įsitikinimus, padėkojo karaliui ir atsisakė Kujavijos vyskupystės.

Po šito nebeliko Laskiui vietos Lenkijoje, ir jis 1536 m. paliko gimtinę, nežinodamas, kur jį nuves Reformacija. Rytų Fryzijos, kur Reformacija prasidėjo dar 1528 metais, valdovas įtikino Joną Laskį atvykti ir pilnai reformuoti Bažnyčią. Jis tapo pirmuoju šios bažnytinės provincijos – Rytų Fryzijos – superintendantu. Laskiui teko kovoti su daugybe sektų iš vienos pusės ir vienuoliais – iš kitos. Protingas ir ryžtingas Laskis kibo į darbą. Buvo pašalintos katalikiškumo liekanos, iš bažnyčių išnyko paveikslai. Rytų Fryzijos Bažnyčia buvo reformuota pagal Ženevos modelį, Viešpaties Vakarienes sakramentas – pagal Jono Kalvino mokymą. Vienuolynai, jų gyventojams pritariant, buvo taikiai panaikinti, dauguma vienuolių tapo evangelikų kunigais, vedė, nepatenkintieji išvyko iš šalies. Per šešerius metus Jonas Laskis įkūrė vieningą, stiprią Rytų Fryzijos Reformatų Bažnyčią. Ten gyvendamas 1540 m. Jonas Laskis vedė pirmąją žmoną, jai mirus, jau gyvenant Londone, vedė antrą kartą anglę, kuri užaugino jo vaikus.

1548 metais Anglijos Kenterberio arkivyskupas Tomas Kranmeris (1489–1556) pakvietė Joną Laskį į

Arkivyskupas Tomas Kranmeris

savo šalį. Laskio kilnus būdas, puiškus išsilavinimas pelnė jam didelę pagarbą, ir 1550 m. jaunas Anglijos karalius Eduardas IV pakėlė jį užsieniečių Bažnyčios Londone superintendentu, bendruomenės, kurią sudarė apie 4 tūkst. vokiečių, prancūzų ir italų imigrantų. Jie buvo atsikėlę iš kraštų, kuriuose jau buvo pasėta Reformacijos sėkla. T. Kranmeris tikėjosi, kad šių imigrantų kongregacijos pavyzdys pažadins ir Anglijos Bažnyčią nuosekliai eiti Reformacijos keliu. Abu reformatoriai greit susidraugavo, tapo bendraminčiais, ir jų bendradarbiavimo vaisius buvo Anglijos Bažnyčios reforma.

Kai 1553 metais Anglijos karaliene tapo katalikė Marija, Laskis su kitais protestantais turėjo palikti

šalį, nedideliais laivais plaukė per Lamanšo sąsiaurį į žemyną. Kurie nepasitraukė, tie mirė kankinių mirtimi. Arkivyskupas Tomas Kranmeris nors ir mėgino gelbėtis atsižadėdamas ankstesnių pažiūrų, buvo ilgai kalinamas, kankinamas ir sudegintas 1556 m. kovo 21 d. gyvas ant laužo.

Dėl savo kalvinistinio mokymo apie Viešpaties Vakarienę ir nepriartimo Augsburgio tikėjimo išpažinimui, Laskis nebuvo priimtas nei Danijoje, nei Šiaurės Vokietijoje, ir apkeliavo daug valstybių.

Jis niekad nebuvo praradęs ryšių su tėvyne, per visas savo klajones išsaugojo viltį sugrįžti į gimtinę ir pakreipti tenykštę Bažnyčią Reformacijos keliu. Tam 1554 m. susidarė palanki situacija. Lenkijos – Lietuvos karaliaus Žygimanto Augusto nuodėmklausys pranciškonas Franciszek Lismanini (1504–1566) susirašinėjo su šveicarų reformatoriumi Jonu Kalvinu. Pastarasis pateikė valdovui planą, kaip šalyje sukurti reformuotą tautinę Bažnyčią. Karalius akivaizdžiai linko į Reformaciją. Bajorija, kuri politiškai buvo nepriklausoma nuo karaliaus, taip pat buvo palanki Reformacijai. LDK faktinis valdovas kunigaikštis Mikalojus Radvila Juodasis, savo valdose norėjęs įtvirtinti šveicariškąją Reformaciją, užmezgė ryšius su Jonu Kalvinu, susirašinėjo su juo. 1556 metais, Kalvinui patarus, Mi-

kalojus Radvila Juodasis pakvietė Joną Laskį atvykti į karalystę, kad suvienytų Lenkijos – Lietuvos evangelikų jėgas. Reformacija gavo taip reikalingą patyrusį vadovą. Apie jo atvykimą vyskupai su siaubu pranešė popiežiui. Jonas Laskis, pakeliui užsukęs į Ženevą, tarėsi su Kalvinu, Vitenberge – su Melanchtonu ir, atvykęs į Mažąją Lenkiją, ėmėsi kurti Mažosios Lenkijos Reformatų Bažnyčią, rengė Sinodus, buvo išrinktas Mažosios Lenkijos superintendentu, talkino Brastos Biblijos vertimo į lenkų kalbą komisijai, rašė komentarus. Laskis stengėsi suvienyti Reformacijos jėgas ir įkurti tautinę Bažnyčią Jono Kalvino mokslo pagrindų ir Anglijos reformuotos Bažnyčios pavyzdžiu. 1557 metais Jonas Laskis atvyko į Vilnių, lankėsi Žygimanto Augusto rūmuose, svečiavosi pas Mikalojų Radvilą Juodąjį. Dar 1555 m. jis buvo atsuntęs valdovui savo knygėlę apie Anglijos Bažnyčios tvarką. Tačiau Laskis nepajėgė pakeisti Žygimanto Augusto nusištatymo. Nors asmeniškai jis domėjosi Reformacija, bet kaip karalius nuosekliai išlaikė valstybės valdžios ir Romos katalikų Bažnyčios sąjungą. Jau 1556 metais Seimas Varšuvoje buvo priėmęs protestantams palankų įstatymą, kad kiekvienas didikas savo valdose gali leisti tokias pamaldas, kokias jis randa tinkamas, jei tik jos remiasi Šventuoju Raštu. Dauguma Lietuvos didikų, bajorų, pakeitę liuteronų pamaldas į kalvinistų, pritarė ir rėmė Laskio nacionalinės Bažnyčios, vadovaujamos valdovo, sukūrimo planą.

Laskio iniciatyva buvo pakeistas mokymas apie Viešpaties Vakarienę, diskutuota dėl kitų mokymo postulatų: apie asmeninę išpažintį, draudimą imti dešimtinę, kunigų celibatą ir prievolę jiems dirbti rąkų darbą. Pagal Laskio planą Čekų brolių tikėjimo išpažinimas turėjo tapti suvienytos tautinės evangelikų Bažnyčios išpažinimu. Bet liuteronai atkakliai laikėsi Augsburgio išpažinimo. Jie dar labiau užsispyrė, kai 1557 m. karalius leido šalia Prūsijos esantiems miestams pasirinkti šį Išpažinimą. Laskio planas dėl unijos žlugo. Tuomet jis siekė Lietuvos ir Lenkijos evangelikus reformatus su-

Arkivyskupo T. Kranmerio sudeginimas, piešinys

Pinčuvo Jono evangelisto bažnyčia,
Lenkija

jungti į vieną bendriją. 1559 metais Lietuvos reformatų Bažnyčia priėmė Mažojoje Lenkijoje jau veikusią presbiterionišką Bažnyčios ir pamaldų tvarką. Jo pastangų dėka 1560 m. gegužės 8 d. Pinčuvo Sinode, kuriame dalyvavo Mikalojaus Radvi-

los Juodojo atstovas, ev. reformatų Bažnyčios superintendentas, kun. Simonas Zacijus, buvo patvirtinta, kad lenkų Bažnyčia yra ir lietuvių, o lietuvių Bažnyčia yra ir lenkų. 1563 metais Lietuvos Brastoje išspausdinta Bibliją turėjo tarnauti Lietuvos – Lenkijos evangelikų reformatų unijai, jos prakalboje parašyta: *uno consensu ecclesiarum Lithuanicarum et Polonicarum*.

Lietuvos kunigaikštystės – Lenkijos karalystės Reformacijai labai pragaištingas buvo antitrinitorių judėjimas. Globojami aukštų valstybės veikėjų bajorų, jie, nesibaimindami Migelio Serveto (ispanų mokslininko, sudeginto Ženevos miesto tarybos sprendimu) likimo, atvirai prieštaravo Šv. Trejybės mokymui, pabrėžė Kristaus žmogiškąją esmę.

Jano Laskio jėgos buvo palaužtos, jo veikla Karalystėje tęsėsi tik trejus metus. Jis mirė 1560 m. sausio 8 d. Pinčuve, Lenkijoje, ir buvo palaidotas su didžiulėmis iškilmėmis Pinčuvo bažnyčioje.

Jonas Laskis buvo pasiekęs ne tik aukščiausių Bažnyčios postų, bet ir tapęs Oksfordo bei Kembridžo universitetų profesoriumi.

Pastačius naująją Vilniaus ev. reformatų bažnyčią (dab. Pylimo g.), jos sienos garbingiausioje – presbiterinėje dalyje už Dievo stalo, buvo įmūryta marmurinė atminimo plokštė su užrašu auksinėmis raidėmis.

Perspausdinta iš Vilniaus reformatų žinios Nr.5 (17), 2000 m. birželis

Velykų pamaldos Vilniaus bažnyčioje

Velykų pamaldas krikščioniškose bažnyčiose po trijų dienų tylos paskelbia varpai.

Jau kelinti metai, kai į velykinių varpų gaudesį įsileija ir Vilniaus reformatų bažnyčios varpas. Pirmieji Vilnių pažadino Liuteronų bažnyčios varpai, suskambę šiek tiek po penkių valandų ryto. Po jų šių metų balandžio 16-tosios rytą *Prisikėlusį Kristų* skelbė katalikų, stačiatikių, sentikių bažnyčių varpai, o taip pat ir reformatų bažnyčios varpas, prabilęs 2013 m. liepos 24 dieną. *Varpas skardžiai suskambėjo, garsas toliais nuaidėjo – mūsų protėvių gamintas, vėl bažnyčiai sugrąžintas*, – rašė Alfredas Naktinis (2013 07 28, V.r.ž., Nr. 7/132).

Vilniečiai neturi pastovaus – nuolatinio varpininko, šias pareigas noriai atlieka Vidmantas. Jam nesant, varpininko pareigų imasi Dainas, Giedrius, Damianas ir kiti šaunūs vyrai, net ir Irenos Ivaškienės rankos nelabai sudėtingu mechanizmu sugeba prakalbinti mūsų 150 kg sveriantį varpą.

Neturime ir nuolatinio vargo nininko, kuris rūpintųsi parapijos muzikiniu gyvenimu. Pamaldų giesmių giedojimui pagroja parapijietės Rasa, Aušrelė, pasikviečiame buv. biržietę Gražiną.

2017 metų Velykų pamaldoms

reformatams vargonavo liuteronė Renata Moraitė-Kreimerė, sutikusi pagroti po Velyknakčio pamaldų savoje bažnyčioje. Renata sugebėjo *susidraugauti* su mūsų įnoringais vargonais, ir bažnyčios erdvę užpildė jų gausmas, kad, net nelabai mokantiems ir drįstantiems, giedoti buvo lengva.

Kristaus prisikėlimą skelbiančias, pasaulio džiugesio giesmes giedojo choras *Giesmė*, vadovaujamas Janinos Pamarnackienės.

Šventines pamaldas laikė parapijos klebonas kun. Raimondas Stankevičius, iš sakyklos pasakęs

pamokslą pagal *Mato evangelijos* 28 skyriaus 1-10 eilutes (*Tuščias kapas ir Jėzaus pasirodymas moterims*), pasakojimą pradėdamas įvykiais iki Prisikėlimo – nuo *Palmių* sekmadienio, kai Jėzų sutiko minios žmonių, tiesdamos Jam po kojų palmių šakas, kailius, drabužius – taip parodydami pagarbą. Minios Jį sutiko kaip savo karalių, savo lyderį, savo vadą, turėjusį jiems atnešti šlovę, juos išgelbėti iš romėnų priespaudos, duoti laisvę, duoti fizinę, žemišką gerovę. O kai lūkesčiai nepasitvirtino, jie greit persigalvojo, nebetikėjo būsimosios karalystės reikalingumu, ▶

Pasibaigus pamaldoms varpininkas Vidmantas pasirengęs skambinti varpu

Viešpaties Vakarienė Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje

Išganytojo reikalingumu ir kartu su kitais atsidūrė kitokioje daugumoje, šaukiančioje: *Ant kryžiaus, ant kryžiaus jį!* /Jn 19,6/. Net artimiausi draugai, sekėjai, mokiniai pasitraukė. Tik dvi Marijos sekė iki pat kapo, norėdamos sutvarkyti mirusį kūną – nuplauti, ištepti kvėpalais... Taip pamokslininkas priėjo iki Velykų Sekmadienio, Kristaus prisikėlimo dienos, kai *...staiga smarkiai sudrebėjo žemė. Viešpaties angelas nužengė iš dangaus, nurito šalin akmenį ir atsėdėjo ant jo* /Mt 28, 2–4/. Tą ypatingą rytą Jėzus prisikėlė iš numirusių! Tiek mes žinome apie Jėzaus prisikėlimą. Mums neduota žinoti, kaip konkrečiai prisikėlė Jėzus. Prisikėlimo vaizdo Viešpats neparodė žmonėms, nenupasakojo, nieks neužrašė, nenufotografavo, nenufilmavo, nepasiuntė žurnalistų paimti pirmojo interviu po Prisikėlimo. Tik per kape buvusį angelą atsiuntė trumpą žinutę: *Jo čia nebėra, Jis prisikėlė, kaip buvo sakęs. Įeikite, apžiūrėkite vietą, kur Jo gulėta.* /Mt 28,6/. Žinutė Marijoms, toliau – Kristaus mokiniams: *Ir skubiai duokite žinią Jo mokiniams: 'Jis prisikėlė iš numirusių ir eina pirma jūsų į Galilėją; tenai Jį ir pamatysite.*

Prisikėlęs Kristus pasirodo pirma moterims, po to mokiniams – visiems apaštalams, o *...vėliau Jis pasirodė iš karto daugiau negu penkiems šimtams brolių, kurių daugumas*

tebegyvena iki šiolei, o kai kurie yra užmigę /1 Kor 15,6/. Tik tiek žmonių ir tematė Prisikėlusį Jėzų. Bet tai nesumenkina Prisikėlimo svarbos.

Kunigas, baigdamas pamokslą, išsakė mintį, kad taip ir maža, neskaitlinga Bažnyčia, kokia yra mūsų Bažnyčia, bet gyva, tikinti ir tikėjimu gyvenanti Bažnyčia, Bažnyčia su Jėzumi, išliks per amžius ir bus visada stipresnė už gausią tik pakrikštytųjų, tik formalių, religingų krikščionių draugiją ar mėgėjų skaityti Bibliją ir klausyti pamokslų klubą, sekmadieniais ar tik per šventes užsukančių į bažnyčią žmonių grupę. Moterys, pirmos sutikusios Jėzų, buvo su Viešpačiu, jos buvo tvirtesnės už bet kokio didžio minią be Viešpaties. Netgi būdamas vienas, nesu vienišas ir silpnas, jei esu su Viešpačiu. Turime asmeniškai susitaikyti su Jėzumi ir Jam paklusti, Jam melstis, Jo prašyti atleidimo. Tam Jėzus ir atėjo į šį nuodėmingą pasaulį, tam Jis mirė ir prisikėlė – kad mums duotų viltį, kad išgelbėtų, kad sutaikytų su dangiškuoju Tėvu, – užbaigė pamokslą kun. R. Stankevičius.

Viešpaties Vakarienė buvo dalijama prie Dievo Stalo ir komunikantų (kaip mūsų tėvai – seneliai sakytų) buvo net trys stalai. Vilniaus nelabai skaitlingai parapijai, dar žinant, kad ir Didžiojo Penktadienio pamaldose buvo nemažai imančių Komuniją, be to, daug jaunų šeimų ilgajam savaitgaliui buvo išvažinėję po Šiaurės Lietuvos parapijas, – tai tikrai daug.

*Pasaulyje džiugu išteis,
nes Kristus kėlės iš mirties!
Aleliuja, aleliuja!*

V.r.ž. – inf.
Nuotraukos K. Puloko

RENKAME AUKAS SPECIALIAM AUTOMOBILIUI

Lietuvos evangelikų reformatų gen. superintendentas kun. Tomas Šernas jau 25 metus priverstas judėti neįgaliojo vežimėlyje – sunkią traumą jis patyrė 1991 m. liepos 31 d., kuomet omonininkai užpuolė Medininkų muitinės pasienio postą. Ilgus metus T. Šernas didelių pastangų dėka iš vežimėlio persėdavo į asmeninį automobilį. Deja, pastaruoju metu tą padaryti jam darosi vis sunkiau. Tam, kad kunigas Tomas ir toliau galėtų aktyviai dirbuotis Bažnyčios labui, dalyvauti visuomeninėje veikloje, reikalingas automobilis/mikroautobusas su specialiai pritaikytu keltuvu.

Visi geros valios žmonės kviečiami paaukoti specialaus automobilio įsigijimui, kuris kainuotų apie 17 tūkst. eurų. Šiuo metu jau paaukota 3,2 tūkst. eurų. Didžiausias sumas paaukojo Biržų ev. reformatų parapija ir draudimo bendrovė UADBB AM *sprendimai*, taip pat kai kurie privatus aukotojai.

**Aukas galima siųsti
į Bažnyčios sąskaitą:**

Nr.: LT137300010103644807

Lietuvos evangelikų reformatų

Bažnyčia – Sinodas

Kodas: 192100594

AB banke „Swedbank“ SWIFT/BIC

kodas HABALT22

Paskirtis:

Spec. automobilio įsigijimui.

Panevėžio parapijos sesija

2017 m. balandžio 23 d. po pamaldų įvyko Panevėžio ev. reformatų parapijos sesija. Išrinkus sesijos posėdžio pirmininkaujantį – parapijos seniūnų valdybos pirmininką kurt. Petrą Romualdą Puodžiūną, sekretore – Nijolę Grilauskienę, balsų skaičiavimo komisiją (pirmininkas Emilis Valkiūnas, narė Milda Ajutienė), sesija pradėjo darbą.

Parapijos seniūnų valdybos ataskaitą perskaitė pirmininkas kurt. Petras Romualdas Puodžiūnas. Jis detalai papasakojo, kokie darbai buvo nuveikti per ataskaitinį laikotarpį, padėjo kunigams Tomui Šernui ir Raimondui Stankevičiui, seniūnams ir parapijiečiams, kad pamaldos vyko laiku ir tinkamai paruoštoje bažnyčioje, choristams ir vargonininkei Bronei Simonaitienei – už tarnystę. Taip pat dėkojo Lietuvos ev. reformatų jaunimo draugijos *Radvila* nariams už suorganizuotą talką būsimos Panevėžio reformatų bažnyčios teritorijoje.

2016 metų parapijos finansinę ataskaitą pristatė parapijos Revizijos komisijos pirmininkė Palmyra Taučikienė. Ji patvirtino, kad komisija

pastabų dėl finansų tvarkymo neturi, ilgametė buhalterė seniūnė Lilija Kutraitė dirba nepriekaištingai.

Kandidatais į Sinodą buvo pasiūlyti 2 parapijiečiai: Aldona Mikulėnienė ir Tadas Baltušis. Kol vyko balsų skaičiavimas, kalbėjo parapijos administratorius kunigas Raimondas Stankevičius.

Nuo Panevėžio parapijos į eilinį 2017 metų Sinodą Biržuose birželio

24–25 d. d. balsų dauguma išrinktas Tadas Baltušis, kandidatė – Aldona Mikulėnienė.

Pasibaigus sesijai, padėkojome parapijos administratoriui kun. Raimondui Stankevičiui už nuoširdžią dvasinę tarnystę Panevėžio parapijoje. Sesija baigta Dievo Žodžiu, malda ir agape.

Palmyra Griciūnienė

Velykų pamaldos Panevėžyje

Nors oras buvo visai nepavasariškas, daugiau primenantis Kalėdų šventes, bet tai nesutrukdė parapijiečiams atvykti į Velykų pamaldas. Bažnytėlė buvo pilna žmonių. Ta dauguma visus džiugino. 11 valandą prasidėjo pamaldos, kurias laikė gen. superintendentas kun. Tomas Šernas. Kol kunigas atvyko prie Dievo Stalo, parapijos choristai pagiedojo giesmę *Linksminkis, žeme*. Po to klausėmės Dievo žodžio, giesmėmis šlovinome Jį.

Pamokslą pagrindinė mintis buvo: ar mes esame tikrai tikintys, ar tik apsilankome bažnyčioje tam tikromis progomis? Kunigas labai įtikinamai įrodė, kad Kristus tikrai

buvo prikeltas iš numirusiųjų, todėl ir mums nelieka abejonių, ką reiškia Prisikėlimas. Reikia tik nuoširdžiai melstis tiek namuose, tiek bažnyčioje, ir būsim tikri Jo mokiniai. Jėzus prisikėlė! Aleliuja!

Nemaža dalis parapijiečių priėmė Viešpaties Vakariinės sakramentą. Pamaldas baigėme choristų

atliekama giesme Velykos, Velykos.

Po trumpos agapės, palinkėję vieni kitiems malonių akimirų šeimose, skirstėmės į namus su viltimi susitikti per pirmojo sekmadienio po Velykų pamaldas, po kurių numatoma parapijos ataskaitinė Sesija.

Sigita Audickienė

Nuotrauka Bronės Simonaitienės

Šventinės pamaldos Panevėžyje

Dar neatslūgus švenčių maratonui, laukėme ir savo Šventės bažnyčioje.
Vasario 26 d. vyko iškilmingos Konfirmacijos pamaldos Panevėžyje.

Susirinkę tuoj po ev. liuteronų pamaldų papuošėme taką per bažnyčią, pasiruošėme pamaldoms. Pasitikome atvykusius mūsų svečius – konfirmantus iš Naujosios Akmenės – Palionių šeimą: Min-daugą su žmona Daiva ir jų dukrą Danielę. Susipažinome, nuoširdžiai pasikalbėjome. Tai nuostabūs, šil-ti, maloniai bendraujantys žmonės. Netrukus atskubėjo parapijos ad-ministratorius – kun. Raimondas Stankevičius, kuris dar turėjo apie ką pasikalbėti su konfirmantais. Po pamaldų Biržuose atvyko Biržų pa-rapijos klebonas – viceprezidentas kunigas Rimas Mikalauskas ir po pamaldų Vilniuje – Lietuvos evan-gelikų reformatų gen. superinten-dentas kun. Tomas Šernas.

Bažnyčioje susirinko nemažai parapijiečių ir svečių, dauguma jų buvo pasiruošę priimti Viešpaties Vakarienės sakramentą. 14 valandą, skambant vargonų muzikai, prieš parapijiečius prie Dievo Stalo stoji trys kunigai ir trys konfirmantai. Pamaldas pradėjo kun. Raimondas Stankevičius. Jis pristatė konfirman-tus ir pabrėžė, kad visus mus supa Visagalis, meilės sargyba aptvėręs, tai būkim Jo verti dabar ir visada.

Klausėmės konfirmantų skaito-mo Dievo Žodžio.

Kun. Rimas Mikalauskas pa-sidžiaugė, kad gali dalyvauti šioje šventėje, kad puikiai pažįsta konfir-mantų šeimą. Sakydamas pamokslą, kunigas priminė, kad Jėzaus mirtis suartino mus ir per Jį būsime sutai-kyti, nuraminti, jei tik prisiminsime, kad Jis už mus visus aukojosi. Bet nepamirškime, kad savo mirtimi Jėzus atpirkio iš šėtono ir išteisina visus, kurie laikosi Dešimties Dievo įsakymų.

Kun. Tomas Šernas kalbėjo apie Krikštą, kuris yra pagrindas žmo-gaus gyvenime ir apie Konfirmaciją, sudarančią žmogaus pasitikėjimo dalį, kuri reikalinga pilnutinei meilei. Viešpats sako: *ateikite pas mane visi ir pasilikite mano meilėje*. Todėl ku-nigas meldėsi už konfirmantus ir tai

daryti kvietė visus susirinkusiuosius.

Konfirmantai reformatų tikėji-mo išpažinimą paliudijo giedoda-mi Viešpaties šlovinimo giesmę *Aš kaip žalias medis*, kurios žodžius ir melodiją sukūrė konfirmantė Dai-

svečius, linksmai nusiteikę, padėko-ję vieni kitiems ir palinkėję Dievo palaimos, skirstėmės į namus.

Sigita Audickienė

va. Visus sužavėjo puikus, gražus, stiprus Daivos Palionienės balsas. Konfirmantus palaimino visi trys kunigai, o kun. Raimondas Stankevičius įteikė Konfirmanto pažymėjimus. Konfirmantai kartu su parapi-jiečiais ir svečiais priėmė Viešpaties Vakarienės sakramentą. Pamaldoms baigiantis, kunigai palaimino susi-rinkusiuosius kunigo Aarono žo-džiais, pagiedojome paskutinę šių pamaldų giesmę ir susikaupėme ty-liai asmeninei maldai. Po pamaldų konfirmantus sveikino parapijiečiai ir svečiai iš Biržų parapijos. Kadan-gi kun. Rimas Mikalauskas ką tik atšventė Jubiliejų, tai jį nuoširdžiai pasveikinome su šia švente. Jubilia-tui ir konfirmantams pagiedojome giesmę *Sveikiname Jus širdingai*.

Po to svečius ir parapijiečius pa-kvietėme pasivašinti – šventėme agapę, kurios metu draugiškai pasi-kalbėjome, pasidalinome prisimini-mais ir ateities planais. Buvo puiki nuotaika, visi jautėmės savi, buvome dėmesingi vieni kitiems. Išlydėję

Lietuviškas pavasaris

Dingo saulė. Debesys vėl kyla, skrieja, šalto vėjo genami ir sudrumsčia žemės jaukią tylą, vėl smarkiu iškritę lietumi. Negi vėl išauš diena Velykų kaip ir pernai, su ženklais šalnų? Lietuvą pavasaris paliko... Apsisprendžiu. Jo ieškot einu. Klausiu akį žydrojo ekrano, bet pavasario nematė ji – net neverta klaus: ji tik išmano, kaip paskęst skandalų sūkury. Gal prišauktų lyrom saulę šviesią man Atėnų tolimi balsai? Bet ir jų dabar neprisikviesi – jau užklimpo bėdose visai... Nebėra vilties, kad prisišaukti šilumą ir šviesą greit pavyks. Lieka tik sukauptus valią laukti, kol pavasaris į Lietuvą atvyks.

Brigita Narmontaitė,
Lietuvos aklųjų ir silpnaregių
ugdymo centro moksleivė

Lietuvos Biblijos draugijai – 25

2017 m. kovo 25 įvyko Lietuvos Biblijos draugijos Generalinė asamblėja, skirta paminėti LBD gyvavimo 25–metį. Renginį malda pradėjo naujasis Prezidentas – liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis. Pakiliai giedojo Renatos Moraitės-Kreimerės vadovaujamas ansamblis *Adoremus*. Veikė gausiai išleistų knygų paroda – pardavimas.

Apie per metus nuveiktus darbus papasakojo LBD direktorė Vilhelmina Kalinauskienė. Teko tikrai stebėtis, kaip trijų žmonių kolektyvas pajėgia tiek daug įvykdyti įvairiausių projektų. Pagrindinis dėmesys skirtas krikščioniškų knygų leidybai. Ypač daug išleista spalvingų knygelių ir knygų vaikams. Išleistas mažo horizontalaus formato *Naujasis Testamentas*. Sako, kad jis patogus šiuolaikiniam skaitytojui, kuris iš rankų nepaleidžia mobiliojo telefono. Kaip ir anksčiau, buvo vykdomas projektas *Gyvieji Biblijos paveikslai*, skirtas mokykloms ir darželiams. Vilhelmina džiaugėsi, kad, vykdant šį projektą, padėjo daug savanorių mokytojų ir mokiūnių, be jų pagalbos nebūtų apkeliaję tiek daug Lietuvos mokyklų. Tomas, jau po ataskaitos, pastebėjo, kad Vilija turi talentą surasti savanorius.

Man didelį išpūdį paliko naujas projektas – Biblijos leidyba kurtiesiems. Pavyko surasti žmonių, puikiai mokančių gestų, anglų ir lietuvių kalbas. Sunkumas tas, kad rodomi gestai lietuvių ir anglų kalboje nebūtinai reiškia tą patį žodį.

Biblijos draugijos veiklai vieninai pritarė visi susirinkusieji. Daugelis norėjo išsakyti daug pagiriamųjų žodžių, bet vyskupas M. Sabutis neleido, motyvuodamas tuo, kad juos bus galima pasakyti prie šventinio torto... Vieningai teigiamai buvo įvertinta ir finansinė ataskaita.

Labai įdomu buvo klausytis dr. Ingridos Gudauskienės pasakojimo apie Naujojo Testamento ekumeninį vertimą iš senosios graikų kalbos. Ypač įdomūs pateikiami komentarai. Puikūs Biblijos, graikų ir lietuvių

kalbos žinovai – dr. Ingrida Gudauskienė, dr. Danielius Dikavičius ir kt. 2016 metais išvertė *Evangeliją pagal Matą* (2015 m. buvo išversta *Evangelija pagal Morką*). Jie stengiasi, kad kiekvienam Evangelijose panaudotam žodžiui būtų surastas tikslus atitikmuo lietuvių kalboje. Papasakosiu apie savo mėgstamą *Palyginimą apie sėją*. Česlovo Kavaliausko vertime /Mt. 13, 24–26/ skaitome: *Su dangaus karalyste yra kaip su žmogumi, kuris pasėjo savo dirvoje gerą sėklą. Žmonėms bemiegant, atėjo jo priešas, pasėjo kviečiuose raugį ir nuėjo sau*. Ingridos ir Danieliaus vertime skaitome: *Dangaus karalystė yra panaši į žmogų, pasėjusį gerą sėklą savo dirvoje. O žmonėms miegant atėjo jo priešas ir, pasėjęs tarp kviečių svidrių, pasišalino*.

Esminis skirtumas yra tarp dviejų panaudotų žodžių: **raugė** ir **svidrė**. Graikų kalboje tas pats žodis gali reikšti ir raugę, ir svidrę. Didysis

lietuvių kalbos žodynas sako, kad *raugė* yra gražiai pievose violetiniais žiedais žydinti gėlė, o *svidrė* – labai panaši į varpinius augalus piktžolė. Tikėtina, kad tas priešas kviečiuose pasėjo svidrių. Tokių skirtumų yra daug. Jie visi pateikiami plačiuose komentaruose.

Po rimtosios dalies visi rinkomės ir bendravome prie šventinio Agapės stalo, kur puikavosi didelis tortas, ant kurio buvo uždegtos 25 žvakutės. Jas sėkmingai užpūtė LBD direktorė Vilhelmina. Linkėdami Lietuvos Biblijos draugijai ir toliau tokio sėkmingo darbo, visi sugiedojome *Laudate omnes gentes*.

Deja, deja... Tada dar nežinojome, kad paskutinį kartą bendraujame su ištikima LBD nare ir bičiule – Nijole Maslauskiene. Atėjusią naktį Ji iškeliavo Amžinybėn. Džiaugiuosi, kad su Ja dar teko pakalbėti.

Dr. kurt. Renata Bareikienė,
LBD narė nuo pat jos įkūrimo

Pirmoje eilėje LBD direktorė Vilhelmina Kalinauskienė, šalia jos dešinėje – Nijolė Maslauskienė

Reformacijos draugijai 25 metai

Prieš ketvirtį amžiaus (1992 balandžio 25 d.) susikūrė Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugija. Buvo deklaruota, kad *Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugija yra pasaulietinė, ne konfesinė, ne politinė, dorovinio ir kultūrinio tobulinimosi organizacija, siekianti per 500 metų Reformacijos propaguoti humanistines švietimo,*

tautiškumo bei tolerancijos idėjas ir apmąstyti jų gyvybingumą bei prasmę šiandieninėje modernioje, tačiau dažnai kamuojamą išskirtinių materialinio komforto vertybių tesiekiančioje, susipriešinusioje visuomenėje.

Ši deklaracija yra rezultatas daugiau kaip dešimties diskusinių susirinkimų, kuriuos grupė entuziastų pradėjo Biržuose Radvilų pilyje ir buvo baigta steigiamajame suvažiavime Vilniuje Mokslų akademijos didžiojoje posėdžių salėje

Neformaliai buvo užprogramuota ne kovos, bet konstruktyvi kūrybos dvasia. Draugijos veiklos efektyvumą lėmė visų jos narių geranoriškas ir demokratiškas dalyvavimas. Apie tai liudija per 25 metus išleistos knygos, Draugijos svetainės straipsniai, virš 300 įvairių paskaitų, susitikimų, disputų, kelionių, parodų, mokslo premijos ir pagaliau LR Seime priimtas nutarimas paminėti

500 –ųjų metų Reformacijos sukaktį 2017 metus paskelbiant Reformacijos metais. Dėkojame visiems Reformacijos draugijos nariams ir rėmėjams už nuoširdų ir pasiaukojamą darbą. Labiausiai nusipelnčius Draugijos valdyba pagerbs rudenį, spalio mėn. tarptautinės konferencijos „Reformacija Lietuvoje ir jos poveikis kultūros atsinaujinimui“ metu LDK Valdovų rūmuose.

Būkime ištikimi mūsų Draugijos devizui: Reformacija – veiksmo tiltas tarp praeities, dabarties ir ateities.

Sveikiname bendraminčius su Reformacijos draugijos 25 metų Jubiliejum! Švęskime Reformacijos 500-ąsias metines!

LRIKD Garbės pirmininkas
prof. Sigitas Kregždė
LRIKD pirmininkas
Donatas Balčiauskas

Pranciškaus Skorinos Rusėniškajai Biblijai – 500

Paroda LMA Vrublevskių bibliotekoje

Balandžio 12 d. Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių bibliotekoje buvo iškilmingai atidaryta paroda *Pranciškaus Skorinos Rusėniškajai Biblijai – 500*, kurios reikšmingiausias eksponatas – Prahoje 1517–1520 metais atskiromis knygomis Pranciškaus Skorinos išleista *Rusėniškoji Biblija*, atvežta iš Vokietijos, iš Aukštutinės Lužicos krašte esančio Giorlico miesto. Deja, *Rusėniškoji Biblija* Vrublevskių bibliotekoje bus rodoma tik iki gegužės 16 d., bet dar galima suskubti ją pamatyti.

Rusėniškąją Bibliją P. Skorina Prahoje leido atskiromis knygomis. Neįrišti egzemplioriai keliavo į Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę ir čia plito tarp rusėnų. Dalis knygų liko Čekijoje, dalis jų pasiekė Vokietiją, Lenkiją, Maskvos valstybę ir kitus kraštus, kuriuose gyveno slavai ir kuriuose tų knygų reikėjo jų liturgijai, taip pat edukacijai bei Šventojo Rašto studijoms.

Įvairiose Europos bibliotekose yra išlikę pavienių *Rusėniškosios*

Biblijos knygų: viena jų – *Skaičių knyga* – saugoma Vrublevskių bibliotekoje. Giorlico egzempliorius unikalus tuo, kad jame į vieną knygą įrišta net vienuolika Prahoje Pranciškaus Skorinos išspausdintų Biblijos dalių. Tokio konvoliuto neturi nė viena pasaulio biblioteka.

Be P. Skorinos išleistos *Rusėniškosios Biblijos*, parodoje, kuri tęsis

iki gegužės 30 d., taip pat eksponuojami leidiniai, dokumentai ir skaitmeniniai jų vaizdai, pasakojantys apie Prancišką Skoriną, jo gyvenimą, darbus bei aplinką, kurie yra saugomi įvairiose Lietuvos, Baltarusijos, Čekijos, Vokietijos bei kitų kraštų atminties institucijose.

1522 m. P. Skorina jau Vilniuje išleido *Малая подорожная книжица* (*Mažoji kelionių knygelė*), o 1525-aisiais – dar vieną knygą *Апостол* (*Apaštalas*). Šiais darbais P. Skorina pradėjo ne tik spausdinto žodžio LDK istoriją, bet ir paliudijo keletą dalykų, esmingai charakterizuojančių tiek jo – Renesanso žmogaus, tiek jo tėvynės – įvairiakalbės, įvairiatautos senosios Lietuvos – pasirošimą kultūros inovacijoms. Minėti leidiniai šiandien mums parodo tuos kelius bei tas erdves, kuriomis kultūros naujovės pasiekė ir Skoriną, jo aplinką, ir jo tėvynę – Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę.

Pagal informaciją Bernardinai.lt

Evangelikiškų giesmių koncertinis turas po Lietuvą

LEBMS pirmininkė
Laura Matuzaitė-Kairienė

Lietuvos evangeliškos bažnytinės muzikos sandrauga (LEBMS) kviečia į Reformacijos 500 metų

sukakčiai paminėti skirtą muzikinį projektą – evangelikiškų giesmių koncertinį turą, kurio metu taip pat bus pristatoma Reformacijos jubiliejui skirta evangelikiškų giesmių kompaktinė plokštelė (giesmės atlieka valstybinis choras *Vilnius*, vyr. dirigentas A. Dambrauskas).

Koncerto metu skambės gražiausios ev. liuteronų bei ev. reformatų giesmės ir Vakarų Europos kompozitorių kūriniai, kuriuos atliks choras *Vilnius*, solistai Asta Krikščiūnaitė, Liudas Mikalauskas, vargonininkė Laura Matuzaitė-Kairienė, sumanymą pristatys aktorius Vytautas Rumšas.

Projektą koordinuoja LEBMS pirmininkė Laura Matuzaitė-Kairienė.

Koncertai vyks:

Balandžio 22 d.,	16.00	– Palangos ev. liuteronų bažnyčioje
Gegužės 20 d.,	18.00	– Žeimelio ev. liuteronų bažnyčioje
Gegužės 21 d.,	11.00	– Biržų ev. reformatų bažnyčioje.
<i>Choras „Vilnius“ giedos per pamaldas.</i>		
Gegužės 25 d.,	18.00	– Marijampolės ev. liuteronų bažnyčioje
Gegužės 27 d.,	13.00	– Batakių ev. liuteronų bažnyčioje
Gegužės 27 d.,	18.00	– Kelmės ev. liuteronų bažnyčioje
Birželio 3 d.,	14.00	– Rusnės ev. liuteronų bažnyčioje
Birželio 3 d.,	18.00	– Katyčių ev. liuteronų bažnyčioje
Birželio 4 d.,	11.00	– Šakių ev. liuteronų bažnyčioje
Birželio 4 d.,	16.00	– Margininkų R. katalikų bažnyčioje
Birželio 11 d.		– Plikių ir Saugų ev. liuteronų bažnyčiose
Birželio 16 d.,	18.00	– Kretingos ev. liuteronų bažnyčioje
Birželio 17 d.,	15.00	– Šilutės ev. liuteronų bažnyčioje
Rugpjūčio 11 d.		– Juodkrantės ev. liuteronų bažnyčioje
Rugpjūčio 12 d.		– Nidos ev. liuteronų bažnyčioje
Rugpjūčio 13 d.,	12.00	– Klaipėdos muzikiniame teatre
Rugpjūčio 25 d.,	17.00	– Jurbarko ev. liuteronų bažnyčioje
Rugpjūčio 28 d.,	18.00	– Kėdainių ev. reformatų bažnyčioje
Spalio 1 d.,	14.00	– Vilkyškių ev. liuteronų bažnyčioje
Spalio 21 d.,	17.00	– Priekulės kultūros centre
Spalio 31 d.,	18.00	– Vilniaus ev. liuteronų bažnyčioje
Lapkričio mėn.		– Kauno ev. liuteronų bažnyčioje

Sveikiname

Parapijietį
VYTAUTĄ VALKIŪNĄ,
balandžio 21 d.
atšventusį

90-ąją Gimtadienį!

*Linkime stiprios sveikatos
ir Dievo palaimos!*

**Vilniaus ev. reformatų parapijos
seniūnų taryba**

Vytautui Valkiūnui 90-ies metų jubiliejaus proga

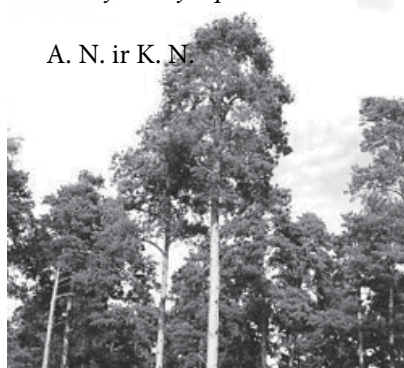
*Klausučiai – gimtasis kaimelis
Prie liūno pušaičių lieknų.
Čia žaidė, lingavo vaikystė
Kartu su berželiais laukų.*

*Takeliai, vingiavę per pievas
Ir gelžkelio bėgius, šlaitus,
Prabėgę jaunatviškos dienos
Dar mena juk Biržus savus.*

*Dabar štai jau Vilniaus kalneliai
Kasdieną pasveikina Jus.
Gražuolė Neris ir Vilnelė
Nuplūkdė darbščiausius metus.*

*Sulaukęs šaunaus Jubiliejaus
Džiaugsmu ir jaunyste spindėk.
Sėkmės lai žvaigždutė palydi,
Linkėjimais jos patikėk.*

A. N. ir K. N.

I N F O R M A C I J A

Dr. Deimantas Karvelis

Kovo 24 d. Biržų krašto muziejaus *Sėla* arsenalo salėje vyko Biržų miesto ir kunigaikščių Radvilų giminės istorijos tyrinėtojo dr. Deimanto Karvelio paskaita *Reformacijai - 500. Tikėjimas Radvilų gyvenime: sielos ir darbų dermė*.

Balandžio 1 d. Vilniaus Šeškinės ir Pilaitės reformatai prieš Velykas susirinko pamaldoms su Viešpaties Vakariene Pilaitėje, Krikščioniško vaikų darželio patalpose, kad priimtų Komuniją parapijiečiai, negalintys atvykti į bažnyčią miesto centre.

Balandžio 2 d. Vilniaus parapijos namuose vyko jaunimo Biblijos studijos, kurių metų buvo skaitomos

Kunigas Frank van Dalenas ir
Emily van Dalen

eilutės iš *Evangelijos pagal Matą*, diskutuojama, giedamos žinomos jaunimo giesmės bei mokomasi naujų giesmių. Studijas vedė atvykęs iš Kauno misionierius kun. Frank van Dalenas, padedamas Emily van Dalen. Prieš studijas Franką Jubiliejaus proga pasveikino ne tik jaunimas, bet ir Vilniaus reformatų parapijos nariai.

Balandžio 8 d. Šiaulių universiteto bibliotekoje vyko Lietuvos eduklogijos universiteto doc. dr. Deimanto Karvelio paskaita-seminaras jaunimui *Tiesiog Reformacija*. Lektorius drauge su jaunimo auditorija kėlė klausimus ir į juos mėgino rasti atsakymus: *Kas per „keiksmažodis“ toji Reformacija?, Kas iš tiesų įvyko Europoje prieš 500 metų ir ko galime iš to pasimokyti?* Pirmoji seminaro dalis buvo skirta Europos Reformacijai, o antroje buvo nagrinėjama, kaip Reformacija palietė Lietuvą, daugiausia dėmesio skiriant Lietuvos Reformacijos *ramsčiams* – Abraomui Kulviečiui ir didikams Radviloms.

Balandžio 17 d. Biržų pilyje koncertavo Vytauto Didžiojo universiteto studentės: akordeonistė Greta Kvedaraitė ir pianistė Živilė Kudirkaitė – Kauno ev. reformatų parapijos vargonininkė, Biržų reformatų bažnyčios ūkvedžio vaikaitė, vaikystės vasaras leidusi pas senelius. Abi atlikėjos yra įvairių tarptautinių konkursų dalyvės, laureatės, koncertuojančios ne tik Lietuvos, bet ir užsienio scenose.

Akordeonistė Greta Kvedaraitė

Balandžio 25 d. Vilniuje *Žinijos* draugijos patalpose LEU doc. dr. Deimantas Karvelis skaitė viešą paskaitą *Europos Reformacijai – 500. Nepasirinktas Lietuvos kelias*.

Balandžio 26 d. Kėdainių ev. reformatų parapijos sesija delegatų į LERB Sinodą Biržuose išrinko Ramūną Šeliaką, kandidatė – Vitaliją Slavinskienę.

Balandžio 30 d. įvyko Vilniaus ev. reformatų parapijos sesija. Joje buvo išklaustos parapijos pirmninko, buhalterio, Revizijos komisijos ataskaitos. Jubiliejinio – Reformacijos metų – Sinodo delegatais išrinkti: Danguolė Juršienė, Kęstutis Suveizdis, kandidatais – Viktorija Liauškaitė, Irena Ivaškienė.

Kauno ev. reformatų parapijos sesijoje (balandžio 30 d.) į LERB Sinodą Biržuose delegate išrinkta Renatė Palmyra Vingrienė, kandidatė – Irena Puzinkevičienė.

Gegužės 20 d. Biržuose šaukiama priešsinodinė sesija, kurios darbe turi dalyvauti visose Lietuvos ev. reformatų parapijose išrinkti delegatai bei dvasiniai ir pasauliečiai kuratoriai.

Pianistė Živilė Kudirkaitė

LIEPOS
8 - 15
2017

NEMRADAS

VAIKŲ
VASAROS
STOVYKLA
NEMRADAS

**VIETA, KUR VAIKAI
SURANDA DRAUGUS VISAM
GYVENIMUI!**

Daugiau informacijos

Direktorė *Irma Zablackaitė*
irma@nemradas.lt
tel: 869580749
Kunigas *Frankas van Dalenas*
fvandalen@worldwitness.org

@nemradas

Vaikų vasaros stovykla
„NemRadas“

www.nemradas.lt

Gegužės 13 d.
į Švėkšnos evangelikų liuteronų
bažnyčią
kviečia

**GIESMIŲ
GIESMELĖ
2017**

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbinių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585
mob.tel.: +370 655 24403
Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004
mob.tel.: +370 652 11944
www.klion.lt

**LAIDA EVANGELIKAMS
„KELIAS“**

„LRT Kultūra“ kanalu
šeštadienį 9.15 val.,
kartojama tuo pačiu kanalu
kitą šeštadienį 7.30 val.

Laidos redaktorius
Tomas Pavilanskas-Kalvanas,
el.p. tomaspaka@gmail.com
mob. tel. 8 676 05538

Laiškus redakcijai galite rašyti:
Pylimo 20-13, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.paštas: dalija@mail.lt
Parengė Dalija Gudliauskienė,
tel. 8 685 74 951
Redagavo, spausdino
Genovaitė Mikalajūnienė,
Rasa Žilytė-Šernienė,
Damian Finer

Leidėjas:
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina
savo nuožiūra

9 772029 512000
Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.